

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
A Híradóhivatalban átvéve:
Egész évre 18 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Híradóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 121. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 május 30.

Polgártársak!

Hazánk lakossága páratlan áldozatkész-
séget tanusított és tanusít a háboru kitörése
óta a jótékonyaság terén, méltán sorakozva
hős fiaink mellé, akik vérük ontásával, éle-
tük feláldozásával, erős karral tartják visz-
sza az ellenséges veszedelmet mindnyá-
junktól.

A háboru ismét újabb áldozat- ot kíván tőlünk!

Köztudomásu, hogy miután ellenségeink
fegyveres támadásai dicső szövetségünk és
a mi seregeink hősiességén mindenütt meg-
törnek, most arra törekcsenek, hogy államaink-
at minden élelmiszer és nyerstermény be-
hozatalától elvágják.

Kormányunk böles intézkedései és ha-
zánk fejlett mezőgazdasága meghiusítandja
az élelmiszer-hiányára fektetett számítást, de
meg kell hiusitanunk azt a törekvést is, amely
a hadi célokra szükséges nyers anyagok
behozatalának meggátolásával hadvezetősé-
günk cselekvő képességét akarja meg-
bénítani.

Habár hadvezetőségünk eleve gondosko-
dott is a szükséges fémekről és azok nagy
mennyiségben állanak is ezidő szerint ren-
delkezésre, mégis előrelátóknak kell lennünk,
nehogy azoknak esetleges hiánya meggátolja
akció képességüket.

Vörösréz, sárgaréz, bronz, nikkel, ón és ólom a hadviselés- nek igen fontos tartozékai!

Szerencsére nagy mennyiségű ilyen fém
van mindannyiunknak birtokában, melyet
hazafias közönségünk bizonyára készséggel
fog a hadvezetőség rendelkezésére bocsátani,
hogy ezzel keresztül huzzuk ellenségeink
áadás törekvéseit.

Hazafias dolgot cselekszik mindenki, ki
a fenti anyagokból készült eszközöket, mint:
sütőket, lábosokat, fazekakat, tartányokat,
merő és más kanalakat, sulyokat, korsókat,
kannákat, katlanokat, mozsarakat, mosó- és
mosdódényeket, csészéket, szitákat, szűrő-
ket, vedreket, kádakat, csöveket, jég- és vi-
rágtartókat, lakatokat, kulcsokat, kilincseket,
ablakredőnyöket, hamutartókat, bográcsokat,
diszszegeket, butordiszeket, játékokat, lám-
pákat, disztárgyakat, staniolt, üveg- és pipa-
kupaokokat, ón és ólomtartányokat és mind-
ezeknek törmelékeit a hadviselés célja érde-
kében, a hadsereg szükségletének fedezésére,
a hadsegélyző helyi bizottság rendelkezésére
bocsátja.

Hazafias szeretettel kérem fel tehát a vá-
ros közönségét, hogy a jelzett fémekből ké-
szült tárgyakat és törmelékeket bocsássa
rendelkezésünkre és azt minél előbb, de leg-
később **folyó évi június hó 15-ig** a
városháza I. emelet 26. sz. szobájába, hiva-
talos órák tartama alatt (d. u. 2-6 ig) hozza
el vagy küldje fel, a hol Czeglédy István II.
aljegyző ezen tárgyak összegyűjtésével meg-

bizott tisztviselő átveszi s a beszolgáltatott
tárgyakról kívánatra elismervényt ad.

Az adakozásból összegyűjtött tárgyakat
a katonai szükségletek kielégítésére a had-
vezetőség rendelkezésére bocsátjuk.

Bizva a város polgárságának annyi sok
izben tanusított lelkes áldozatkészségében,
meg vagyunk győződve, hogy a nagyfontos-
ságu cél érdekében hazafias közönségünk
ismét készséggel teszi adományait a haza
oltárára, annál is inkább, mert a cél fontos-
ságától eltekintve, egyuttal jótékonyaságot is
fog gyakorolni, mert a begyűlendő fémeket
a hadvezetőség a becsár 50 százalékában
megfizeti és ezen összeget az „Országos
Hadsegélyző Bizottság” rendelkezésére fogja
bocsátani, e bizottság pedig ezen összegből
elsősorban a háboruban elesett vagy rokkantá
vált katonáknak azokat a hozzátartozóit fogja
segélyezni, kiknek sem állami segélyre sem
katonai ellátásra törvényes igényük nincsen
— másodsorban pedig a rokkant és megva-
kult katonákat.

Nagyvárad, 1915 május 27.

A „Hadsegélyző Helyi Bizottság” ne-
vében:

Hlatky Endre
főispán.

FETSER ANTAL a Tüdővész ellen védekező egyesület tiszteletbeli elnöke.

Dr Karácsonyi János az új elnök.

Tegnap délután 5 órakor tartotta meg
a Tüdővész ellen védekező egyesület rendes
közgyűlését, melynek legkimagaslóbb pontja
Fetszer Antal győri püspök örökös tisztelet-
beli elnökké való választása és a megürese-
dett elnöki szék betöltése volt, amely méltó-
ságot dr Karácsonyi János kanonokra ru-
házták.

A közgyűlés igazán impozáns módon
adózott volt elnöke, Fetszer Antal emlékének
akinek köszönhető, hogy a Tüdővész ellen
védekező egyesület olyan virágzásnak indult
és olyan eredményeket ért el, amelyek pá-
ratlanul állanak az egész országban. Fetszer
Antal csendben, de a legnagyobb odaadással,
páratlan kitarással dolgozott az egyesület
érdekében, amely az ő vezetése mellett a
tuberkulózis elterjedése ellen oly sikeres
gátat vetett. Fetszer Antal helyét talán ha-
sonló kitarással munkálkodó egyénnel lehet
pótolni, de az ő emléke örök időkre fennáll
az egyesület működésének történetében.

Talán hangoztatnunk sem kell, hogy az,

6 örökébe Karácsonyi Jánosnál megfelelőbb
vezetőt a legszorgosabb kutatás után sem
lehetett volna találni, éppen azért a legna-
gyobb örömmel üdvözljük őt e nagy fára-
dalmakkal járó méltóságában s jövődó mű-
ködéséhez a legszebb reményeket fűzzük.

A közgyűlés lefolyásáról a következő
tudósításunk szól:

A közgyűlésen a tagok szép számban
voltak jelen, névre nézve a következők:

Hlatky Endre főispán, társelnök, Rimler
Károly polgármester, alelnök Des Echerolles-
Kruspér Sándorné, özv. Személy Kálmáné,
Vucskics Gyula, Molnár Imre, Kőszeghy Jó-
zsef, Medvigy Gábor, Hoffbauer Pál, dr Mó-
ricz Ernő, dr Gerő Sándor, dr Mayer László,
Materny Imre, Stark Gyula, dr Edelman
Menyhért, Schenker Ferenc, Kiss Dávid.

A közgyűlést Rimler Károly társelnök
nyitja meg s szép szavakban emlékezik meg
Fetszer Antal érdemeiről. Elmondja, hogy az
egyesületi elnök távozása vegyes érzelmeket
ébresztett az egyesület tagjainak lelkében,
mivel Fetszer Antalban az egyesület a legki-
válóbb fiát, zajtalanul, de annál nagyobb
eredményekkel működő igazi apostolatát ve-
szíti el. Egyrészt öröm tölt el bennünket,
hogy a király ilyen kiváló férfit ültetett a
győri főpásztori székbe, de másrészt fájda-
mat érzünk távozása miatt, mivel őt kellő-
képen pótolni talán sosem tudjuk. Ő volt,
aki az egyesület fejlődését megalapozta, aki
az alapköveket lerakta, és az egyesületet a
legnagyobb szeretettel körülvette és felvirá-
goztatta, sőt anyagiakkal is hozzájárult
annak fejlesztéséhez. Ott volt az egyesület
diszes szanatóriumának megalapozásánál, de
sajnos a megnyitást már nem érte meg,
mint az egyesület vezetője. Őszinte az örö-
münk az ő kinevezése alkalmából, de annál
nagyobb a fájdalomunk elvesztése miatt, mert
az ügynek élni oly lelkesedéssel és oly
nagy tevékenységgel egyikünk sem képes.

Javasolja tehát, hogy Fetszer Antal em-
lékét jegyzőkönyvben örökítsék meg és őt
erről átiratban értesítsék. Fetszer püspök nem
szakadt el tőlünk, hiszen már rövid távozása
óta is többször felkeresett bennünket avval
a régi szeretettel, amelyben bennünket min-
dig részesített. Indítványozza, hogy az alap-
szabályok 7. §-ának értelmében Fetszer An-
tal az egyesület örökös tiszteletbeli el-
nökévé válasszák meg.

A közgyűlés egyhangulag hozzájárult a
javaslathoz.

Ezután a megüresedett elnöki szék be-
töltésére került a sor.

Rimler Károly bejelenti, hogy nagy kö-
rültekintéssel utánajártak, hogy ki lenne a
legalkalmasabb arra, hogy Fetszer Antal he-
lyét betöltse, s erre dr Karácsonyi János
kanonokot véli a legmegfelelőbbnek, aki a
tisztséget hajlandó is elfogadni. Indítványozza

tehát dr. Karácsonyi János megválasztását.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel dr. Karácsonyi Jánost az egyesület elnökévé megválasztotta.

Az elnök felkéri a közgyűlést, hogy az új elnökhöz 3 tagú bizottságot küldjenek ki, amely felkéri dr. Karácsonyit, hogy az elnöki tisztelet vállalja el. A bizottság elnöke Hoffbauer Pál, tagjai Materny Imre és Stark Gyula, akik néhány perc múlva általános éljenzés közben bevezetik az új elnököt.

Hlatky Endre, társelnök néhány szívből jövő, meleg szóval üdvözli dr. Karácsonyi Jánost és kéri Isten áldását az új elnök működésére.

Dr. Karácsonyi János meghatott hangon válaszol az üdvözlésre. Elmondja, hogy Nagyváradon kilenc évig, mint központi lelkész működött, előzőleg pedig hat éven át mint segédlelkész sokszor megfordult a tüdővészesek betegágya körül, sőt életében ezután is sokszor megfordult a tuberkolózis áldozatai között. Ezeknél a betegekkel ellentétben annál jobban ragaszkodnak az élethez, minél közelebb érnek utolsó órájukhoz. S éppen azért, mivel azt tapasztalta, hogy a tüdővész legnagyobb részét gyógyíthatatlan, mindig a legnagyobb figyelemmel kísérte az orvostudomány mozgalmát, amely a betegség legyőzésére irányul. Nagy részvéttel volt mindig ezen betegekkel szemben, s most is a legnagyobb örömmel tesz meg mindent, hogy megmentse őket s amennyire lehet, vissza adja őket a hazának.

Köszöni a megtiszteltetést, amellyel felé fordultak, s a multak szomorú tapasztalatai arra buzdítják, hogy minél nagyobb erővel támogassa az egyesületet.

Ő is kéri az egyesület támogatását a jövőre nézve.

Előterjesztik még ezután a mult évi zárszámadást, s az ezidei költségvetést, valamint azt is, hogy az újonnan felépült szanatóriumot a háború tartamára a felszereléssel együtt a katonaság részére átengedik. Tárgyalták ezenkívül még az igazgató főorvos tiszteletdíjának megállapítását, s dr. Molnár Imre javaslata szerint elhatározták, hogy erre nézve az igazgatóválasztmány rendkívüli közgyűlést fog egybehívni. Ugyancsak dr. Molnár Imre tett javaslatot, hogy a háború után a tagdíjak behajtását szigorúban kezeljék, s a taggyűlés érdekében az eddiginél nagyobb mértékben agitáljanak.

Végül díszelnökök, Glatz Antal elhunytá alkalmából a közgyűlés részvétét fejezi ki és emlékéit jegyzőkönyvileg megörökíti.

Hadikölcsön-jegyzések.

Az olasz háború alkalmat adott arra, hogy a hazafias lelkesedés még nagyobb áldozatkészségben nyilvánuljon meg, s azért a jegyzések a hadikölcsönre még nagyobb eredményekkel járnak, mint az előző napokban.

Tegnap a következő nagyobb jegyzések történtek: A Magyar Általános Hitelbanknál 8 biharmegyei község kis gazdái sok tételben jegyezték 67000 koronát, a nagyváradit lat. szert. káptalan alapítványi pénztára: 8500 koronát.

Ehrlich Manó 10,000 koronát, Róth M. cég 10,000 koronát, Bleyer Lajos 12,000 korona.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósága tegnapi ülésén 10,000 korona jegyzését határozta el. Ezzel a fiatal, de életerős és nagy jövőjű pénztársulat a hazafias áldozatkészségnek ismét gyönyörű példáját adta; a Hitelszövetkezet tudvalevőleg az első hadikölcsönből is 6000 koronát jegyzett.

Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyváradit Ipartestületi Hitelszövetkezet, mely a hadi kölcsön jegyzésének sikere érdekében már az első alkalommal is oly hazafias készséggel és eredménnyel ténykedett ezuttal is hasonlóképpen agitál és a Központ részéről kibocsátott következő lelkes hangú felhívást közli:

Erzsébet királynénkat, a fiáért siró anyát, orvul szurta le törrel egy olasz. Akkor azt hittük, hogy olasz testvéreink között csak egy Luccheni van.

Harminc évig melengettük keblünkön az olasz szövetségest. All még ma is a szentnek hitt vérszerződés.

De az olasz nép urai ma a büntett nagyságától megrészegedve irták zászlójukra, hogy az olasz főjellemonása a hitszegő orgyilkosság.

Szövetségesünk orvul hátba támadott!

Megtörtént a világtörténelem legocsmányább árulása!

De hát két ökle van a magyarnak. Az egyikkel éppen most söpört végig a muszka arevonalon. A másik csapásra kész Luccheni nemzetének hátába

Félerővel küzdöttünk eddig. Most ütött az óra, föl a gátra mindannyian!

Nehezebb lesz a győzelem, de nagyobb! Világrendítően nagy!

Az első válasz lesz az olasz szájhősöknek — a nemzeti kölcsön fényes sikere.

Több fegyver kell! Ez az egész. Hát adunk rá több pénzt! Nem lenne tisztességes magyar ember, aki most nem adna a hadikölcsönre, ha csak valahogy is teheti.

És nemsokára talán Itália kék ege alatt dörögjük, Luccheni nemzetének fülébe:

„Isten áldd meg a magyart!”

Folytonos előrenyomulás a San keleti partján.

Olasz csatározások és visszavert olasz támadások.

Budapest, május 29. (Hivatalos.)

Északkeleti hadszíntér.

A Lubaczovka mentén és Radymonótól keletre az oroszok tegnap és ma éjjel is több helyen heves támadásokat kíséreltek meg, amelyeket az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertünk. A San keleti partján a szövetséges csapatok folytonos harcok közepette nyomulnak előre.

A Dnyeszter felső folyásánál, továbbá Drohobycnál és Strynél támadó vonalaink az ellenséges állások közvetlen közelébe jutottak. Az oroszok előretöréseit véres veszteségeik mellett visszavertük. Egyébként a helyzet változatlan.

Délnyugati hadszíntér.

Ala határhelységet és Primierot az olasz csapatok elérték. A tiroli és a karinthiai határon egyéb nem történt. A partvidéken kisebb harcok fejlődtek ki. Karfrectnál egy olasz zászlóalj szétzörtünk. Plavánnál visszavertük egy ellenséges különítmény előretörését.

Görztől északra öt ellenséges támadást utasítottunk vissza. Tegnap éjjel több haditengerészeti repülőn újabb támadást intézett Velence ellen. Igen heves puska- és ágyutüz ellenére nagy számú bombát dobtak le, főképen az arzenálra, ezek nagyterjedelmű tüzeket és a Nikola erődben robbanást idéztek elő.

Ostromállapot Milanóban.

A dühöngő olasz nép rombolása.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Milanóban az utca népe teljesen lerombolta a német konzulátus palotáját, a butorokat az utcán elégették. Az olasz huligánok a német üzletek és gyárak, lakások laj-tromával átvonulnak a városban, azonkívül rabolnak és fosztogatnak. Éjfélkor kihirdették a statáriumot, ennek dacára a fosztogatások tovább tartottak.

A Roechling testvérek vasöntődjét felgyújtották, az épület ötödik emeletéről ledobott butorok többeket megsebesítettek. Egy német hölgy lakásából a zongorát ledobták és elégették.

A rendőrök és karabélyosok tétlenül nézték a pusztítást és azt mondták, hogy nem akarják beleavatkozásukkal a tömeg dühét még jobban fokozni. A tömeg dühét hir szerint a Milanóba érkezett több száz sebesült idézte elő.

Przemyslnél gyengül az orosz ellenállás.

London, május 29. A Times azt írja, hogy a monarchia és Németország csapatai egyre szorosabbra fűzik az ostromgyűrűt Przemyslnél és az oroszok erőteljes ellentállásának semmi jele sincsen.

Dimitriew Radko új harctéren próbálkozik.

Budapest, május 29. A Ruszkoje Szlovo szerint a Törökország ellen induló orosz expedíciós hadsereg fővezéréül Dimitriew Radko tábornokot szemelték ki.

Olaszország beavatkozása és Románia magatartása.

Berlin, május 29. A Berliner Lokalanzeiger hosszabb cikkben foglalkozik a világ-háború következtében előállott politikai helyzettel és Olaszországgal. A cikkből alábbiakat vesszük át:

Olaszországnak a háborúba való beavatkozása mozgásba hozza természetesen a Balkán államok csoportjait is. Nem lehet feltételezni, hogy az entente szorgalmas és eredményekben gazdag diplomáciája ne készült volna előzetes munkával ezen a fontos területen. Így hűvös ésszel számolni kell azzal, hogy a Szerbia és Olaszország, továbbá a Szerbia és Oroszország között levő látszólagos ellentétek immár gondos kezelés alá vétettek. Ezen kívül nem volna helyes, ha a nagy nyugatgaliciai győzelemnek Romániára való hatása gondtalanságra hangolna bennünket és tudatában kell maradnunk annak, hogy a Balkánon az események fejlődésére milyen nagy jelentőséggel bír Ferdinánd bolgár királynak végső elhatározása.

A legsúlyosabb események előtt állunk, amikkel acélos idegekkel kell szembe néznünk. Az a sokszor hangsúlyozott elv, hogy a néző szerepét játszó népek mindig a győzők oldalára állanak, ma már nem áll meg teljességgel. Ha a központi hatalmak nem is győztek még véglegesen, mégis előnyben vannak, úgy az ellenséges területek birtoklása szempontjából, mint pedig azért, mert számos csatában győzedelmeskedtek. Végleges győzelmüket azonban, úgy látszik, olyan államok, amelyek eddig nem vettek részt a háborúban, magukra nézve fenyegetőnek fogják föl. Ezért megkísérlik a megakadályozását. Bizonyos, hogy aggodalmaik jogosulatlanok. Azonban ki elég hatalmas ebben a háborúban, hogy diadalra tudja vinni az ész uralmát? Számolnunk kell az Egyesült-Államoknak minimum barátságatlan magatartásával. A központi hatalmak ereje nagy és a teher is nagy, amellyel meg kell birkóznunk. Minden azon fordul meg, hogy a két terhet egyensúlyban tartsák. Ez a hatalmas feladat, amelyet egyes egyedül államférfiak tudnak megoldani.

Az olaszországi osztrák egyházi javak.

Róma, május 29. A katolikus lapok értesülése szerint a vatikáni spanyol követ átvette az olaszországi osztrák egyházi javak védelmét.

Vatikáni tanácsosaink elutazása.

Róma, május 29. (Saját tudósítónktól.) A Palazzo Venezia előtt napról-napra tüntetések voltak, sőt a tömeg a német templom előtt is tüntetett. Pünkösdi vasárnapján dr Brenner prelátus becsukta a templomot és elutazott Bécsbe. Ugyanezzel a vonattal utaztak el: dr Csizsárik prelátus, kánoni tanácsos vatikáni követségünkönél magyar gyónató, továbbá dr Berathoner és dr Kautzky auitorok. Az osztrák-magyar auditor, akit a garanciális törvény védett, a pápa közvetett fölkérésére kénytelen volt elutazni. A német auditor: dr Heiner is elutazott. A Vatikán tovább is siffrirozott táviratokkal érintkezik a bécsi és müncheni nunciaturákkal.

Görögország elutasított ajánlatai.

Athén, május 29. (Saját tudósítónktól.) Gunaris görög miniszterelnök javaslatait az ántánt állami ügy Párisban, mint Londonban visszautasították.

A szabadkőművesek és a háború.

München, május 29. A Münchener Post rendkívüli forrásból közléseket kapott a francia és az olasz szabadkőműveseknek a háború kitörésére gyakorolt döntő befolyásáról, a melynek kapcsán a páholyok pénze jelentékeny szerepet játszott. A mikor a német páholyok megdöbbenve látták ez üzelmeket, arra gondoltak, hogy a maguk részéről is testvéreket küldenek át az Alpesekeken, hogy megnyugtatóan és felvilágosítóan hassanak. Még a drasztikusnál is keményebb visszautasításban volt részük. A magyarok sem jártak jobban. Még a fiúmei páholy is kisorsat kapott, amelynek tagjai eddig legnagyobb részt olaszok. Az osztrák terület megdolgozásában a vezetést az olasz földművelési minisztérium osztályfőnöke vette át és ha munkája csak nagyon csekély mértékben sikerült, az nem lanyhaságának tulajdonítható, hanem annak, hogy Trentinó, Görz és Gradiska lakosságának tulnyomó része semmit sem akar tudni az Olaszországhoz való csatlósárról.

Olasz forradalmárok rombolása.

Chiasso, május 29. Az olasz vasutvonalakon nagy a forgalomzavar, amit főként az okoz, hogy forradalmárok alagutakat és vasuti vonalakat robbantottak fel.

Német buvár hajók angol hajók ellen.

Konstantinápoly, május 29. A Dardanellák előtt egy német tengeralattjáró megtorpedózta az Agamemnon-típusú angol páncélost, amelyet súlyosan sérülve vonszoltak a kikötőbe.

A Cadsby nevű angol gőzöst a Sylly szigetekenél német tengeralattjáró megtorpedózta. A hajó elsüllyedt, a személyzetet megmentették.

A szultán kitüntetései a galíciai győzelmekért.

Konstantinápoly, május 29. A szultán királyunknak, a trónörökösnek, Frigyes főhercegnek, Konrádnak, Mackensennek az arany és ezüst Imtiaz-hadiérmét adományozta.

Németország téli hadjárata készül.

Berlin, május 29. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában a hadügyminiszter helyettese arra a kérdésre válaszolva, vajon a hadvezetőség egy hosszabb hadjárat esetén elegendő nyersanyaggal rendelkezik-e, azt válaszolta, hogy még egy újabb téli hadjárat is minden tekintetben fölszerelve találja a birodalmat. Minden nyersanyag elegendő mennyiségben van. Kizártnak tekinthető, hogy valami hiány folytán a hadsereg ereje kárt szenvedne.

Désy Zoltán orosz hadifogoly.

Budapest, május 29. (Saját tud.) Gróf Andrássy Gyulához érkezett magánértesülés szerint Désy Zoltán megsebesülve fekszik a kurski kórházban. Kursk az ugyanilyen nevű kormányzás fővárosa.

A stryi csata kilátásai kedvezőek.

Budapest, május 29. (Saj. tud.) Neusandeből jelentik, hogy a Santól keletre a harc tovább folyik. A Strynél visszavert oroszok vesztesége rendkívül nagy. A stryi csata kilátását rendkívüli kedvezőek.

Dimitriev kegyvesztett.

Budapest, május 29. (Saj. tud.) Szentpétervárról jelentik, hogy Dimitriev Ratko az orosz udvarnál kegyvesztett lett. Hír szerint a harctérről visszarendelték.

Lemond a portugál köztársasági elnök.

Lisabon, május 29. Ariaga, a köztársaság elnöke, közölte a kongresszus elnökével, hogy visszalép hivatalától. A kongresszus szombaton foglalkozik a visszalépéssel.

Nem mehetnek vakációra a tanítók és tanítónők.

A tanfelügyelő rendelete.

A háború folytán tudvalevőleg a közigazgatási tisztikar nagyrésze szintén hadiszolgálatot teljesít, ennek dacára a munka nem hogy kevesebb, de sokkal több, mint a béke idején volt. Különösen sok dolgot igényel a gabona-rekvirálás ügye, amit a jelenleg idehaza dolgozó tisztikar a legnagyobb erőfeszítés dacára tud csak elvégezni. A munka a nyár folyamán csak fokozódni fog. Ezért gondoskodott a miniszter kiegészítő munkaerőről. Ezért adta ki azt a rendeletet, amelyben a tanítókat, sőt még a tanítónőket is közigazgatási szolgálatra rendelte ki.

A rendelet alapján Vasady Lajos tanfelügyelő tegnap adta ki rendeletét az összes tanítók és tanítónőkhöz. A tanfelügyelő rendelete értelmében egyetlen egy tanító vagy tanítónő sem hagyhatja el jelenlegi állását. Ahol tehát már megváltak az évről-évről, a tanerők nem mehetnek el a helységekből, hanem várniuk kell a további intézkedéseket.

A vármegyében már nagyon sok azoknak az iskoláknak a száma, ahonnan eltávoztak a tanerők. Ezekben az iskolaszéki gondnokság feladatává tette a tanfelügyelő, hogy az eltávozott tanítót, vagy tanítónőt hazahívják.

A községekben lévő tanerők felett az alispán rendelkezik. Az ő rendelete alapján a tanítók vagy tanítónők nyomban kötelesek a közigazgatás szolgálatába lépni és a közigazgatási tisztviselőknak segíteni. A tanítóknak a falvakban, ahol most igen nagy az értelmes munkaerő hiánya, megbecsülhetetlen szolgálatot fognak végezni a tanítók.

A tanítóknak viszont nem lesz nehéz az új hivatal, mert legnagyobb részük már ismerős a közigazgatással, amennyiben már a legtöbb helyen eddig is munkálkodtak a jegyzői hivatalokban. A lakosságra nézve is előnyös lesz az intézkedés végrehajtása, mert a jegyzői irodákba olyan emberek kerülnek, akik már ismerik a nép ügyes baját.

Vasady Lajos a rendelet kiadásáról tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt. Egyben arra is kérte a tanfelügyelőt az alispánt, hogy a közigazgatás mellé rendelendő

tanérőkről annak idején kimutatást küldjön a tanfelügyelőséghez.

A miniszter rendelete nem vonatkozik a felekezeti iskolák tanítóira, azonban ismerve a felekezeti tanítók hazafis érzületét, egész biztosra vehető, hogy minden rendelet nélkül is szívesen állanak a közigazgatás nagy munkájában a tisztviselőikar mellé.

Elismerés a miniszterelnökségi sajtóosztálynak.

A miniszterelnökség sajtóosztálya nagy szolgálatot tesz a vidéki hírlapírásnak a háboru kezdete óta. Ezt a kiváló szolgálatot akarja méltányolni az alábbi indítvány, melyet a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségéhez nyújtottak be Hegedüs Nándor és Székely János hírlapírók.

A beadvány a következő:

Tisztelt Közgyűlés!

A magyar újságírók körében a miniszterelnöki sajtóiroda nem volt mindig népszerű intézmény. Igen sokan távol állottunk tőle s kevés kivétellel az a téves hit gyökeredzett meg bennünk, hogy a sajtóosztály nem a zsurnalisztának, hanem csak a lapkiadónak tehet szolgálatokat s nekünk vele szorosabb kartársi kapcsolatunk nincs.

A háboru mindent átértékelő eseményeinek egyik jelentős eredménye az, hogy az újságíró érdeklődését és szeretetét a miniszterelnöki sajtóiroda felé fordította. A sajtóosztály hírszolgálatot vezetett be s távirati, valamint express-tudósításával a szerkesztőség munkásainak szolgál előnyére. Kétségkívül sok robottól kimél meg bennünket a sajtóosztály hírszolgáltatása s amíg egyrészt a forrás hitelességének tudata könnyít a szerkesztő és az újságíró felelősségének terhén, másrészt a sajtóiroda híreit jellemző megbízhatóság koloritja emeli a lap súlyát és értesüléseinek erejét.

Az újságírókat nem bürokrata hivatalnokridzség, hanem szívéllyesség fogadja a sajtóosztályban s igazságtalanság volna, ha elhallgatnók azt, hogy ez a szellem a sajtóosztály főnöke: Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsos egyénisége folytán otthonosodott meg a sajtóirodában. Tudjuk, hogy ki ő ott azon a helyen, ahová szerencsés választással helyezték, tudjuk, hogy igazi kollega, aki nem a magas méltóságok göggyével, hanem az intelligens ember átlátásával és szeretetével becsüli az újságírókat. A sajtóosztály mai zsurnaliszta szellemét, az életkövetelményeihez simuló munkarendszerét, a bürokratizmust felváltó modern átalakulását neki tulajdonítjuk.

Mindezek érlelték meg bennünk azt a gondolatot, hogy a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége a vidéki újságírók érzelmeit testületeileg is tolmácsolja a sajtóosztály előtt. Nem tartjuk szükségtelemnek, hogy a sajtóosztály meggyőződést szerezzen arról, hogy az újságírók azt a szellemet, amely ma ott uralkodik, szeretettel üdvözlük. Indítványozzuk tehát:

a) fejezze ki a közgyűlés elismerését a miniszterelnökség sajtóosztályának a háboru óta vidéki újságírói munka megkönnyítésére s az újságírói érdekek támogatására irányuló sokoldalú tevékenysége felett,

b) fejezze ki a közgyűlés köszönetét és háláját Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsosnak a vidéki zsurnalisztikával szemben táplált igazi jóindulatáért,

c) kérje fel a közgyűlés az elnökséget, hogy a Szövetség határozatáról öt alkalmas módon, esetleg küldöttségileg értesítse.

Nagyvárad, 1915 május 26.

Hegedüs Nándor,
a Szabadság pol. napilap
felelős szerkesztője.

Székely János,
a Szabadság belső munkatársa.

A fertőző betegségek és a hatóság.

Dr Mayer László előadása.

A nagyváradi orvos egyesület által rendezett előadás-ciklus tegnap véget ért, dr Mayer László városi főorvos tartotta meg előadását, amelyben különösen a fertőző betegségek elleni hatósági intézkedésekről mondott el érdekes és tanulságos dolgokat.

Kitűnő előadásában a népszerű főorvos, kinek a mostani háborus időkben is hálával és köszönettel tartozik Nagyvárad város közönsége, hogy a különféle járványos betegségek a polgárság között nem terjedtek el, előadása elején felemlítette, hogy már a középkorban vesztegzárral, katonai kordonnal védekeztek a pestis és kolera ellen. Majd rátér arra, hogy Koch és Pasteur óta a régi védekezési módokkal pl. a katonai kordonokkal szakítottak s nemzetközi megállapodások jöttek létre a védekezésre vonatkozólag. Ma az 1907. párisi egyezmény van érvényben a pestis és kolera ellen, s ha valahol ez a betegség fellép, köteles az illető ország a többi államokat azonnal értesíteni. A határnál a vámvizsgálattal együtt történik az ellenőrzés. A hajókon előforduló pestis vagy kolera behurcolása ellen vesztegzárral védekeznek s az utasokat megfigyelés alá veszik. Ilyen szigorú izolálással akadályozták meg a Chinából behurcolt pestis elterjedését Európában.

A fertőző betegségek ellen a legjobb védekezés a jó közegészségügy. Általános közegészségügyi tényezők a vízvezeték, esatornázás, házak, utcák, terek tisztántartása, locsolás, seprés, szemét kihordás, elégetés, az élelmiszerek vizsgálata, vegyvizsgáló és bakteriologiai intézet, járványkórház, munkáslakások építése és az általános műveltség.

Nálunk az a hiba, hogy az emberégségügy ellentétben az állategészségüggyel, nincs államosítva: kevés az orvos, különösen a vidéken. A fertőző betegségek ellen csak az emberi közegészségügy államosítása nyújt kellő védelmet.

Ezután részletesen szólott a hatósági védekezésről, melynek legfőbb kelléke a betegség gyors felismerése és a bakteriologiai vizsgálat. Ismerteti a hatósági általános intézkedéseket s ezek között a legfontosabbal: a fertőtlenítéssel foglalkozott részletesebben. Fontos még az elkülönítés. Felsorolta a fertőtlenítés különböző módjait, a fertőtlenítő szereket: a formalint, szublimátot, carbolt, mézstejet, chlórmezet, lysoformot, továbbá pl. ruháknál az erős lugban való kifőzést.

Ismerette a hatóságok köteletségét a fertőző betegségek elleni védekezésnél, majd az ezekre vonatkozó hazai törvényeket és miniszteri rendeleteket, amelyek kellő alapot nyújtanak a védekezésre. Sajnálattal említette fel, hogy megnehezíti a védekezést a hatósági eljárás egyöntetűségének a hiánya. Egyöntetű eljárásra Magyarországon csak a pestis, kolera, trachoma és a hólyagos himlő ellen van intézkedés. Ennek köszönhető, hogy a kolera nem terjedt el az országban és hólyagos himlő betegedés alig fordult elő. Általában az utóbbi években Magyarországon csökken a fertőző betegségek száma.

Nagyváradon a fertőző betegségek elleni védekezés az 1886. évben kezdődött. Az 1886. évi hólyagos himlőjárvány alkalmából, melynek 200 áldozata volt nálunk, rendelkezett el a kötelező himlőoltás. A későbbi kolera-nál állították fel a Rhédey-kertben az első járványkórházat. Azóta fokozott intézkedéseket tett a város. Felállította a modernül, 140 ágyra berendezett járványkórházat, megalkotta ennek szabályzatát s a meg nem felelő lakással bíró betegek kötelező beszállításával a járványkórházba, megelőzte az egész országot. Ma már ez annyira népszerű lett, hogy sokan maguk kéri a beszállítást.

Végül referált a háboru folytán fellépett fertőző betegségekről. A hatóság intézkedése folytán a polgárság teljesen meglett védve a járványtól. Remélhető, hogy a jövőben ehhez az összes polgárság szükséges támogatására számíthat a hatóság, amiben eddig is részük volt.

Az előadót a szép számú hallgatóság megéljenezte.

A polgármester a nagyváradi honvédekhez.

Támogatjuk vitézeink családjait.

Nemrég közöltük Kratochwil Károly alezredesnek, a nagyváradi 4. honvédgyalogezred parancsnokának levelét, amelyet Rimler Károly polgármesterhez intézett s amelyben tudatta, hogy vitéz fiaink hősiességével vettek részt az oroszoknak a Kárpátokon át a hazai földről való kiűzésében.

A polgármester a vitéz alezredes levelére az alábbi szép és lelkesítő sorokban válaszolt. A levélnek, — amely dr Cseresnyés Béla volt aljegyzőnek, aki ez idő szerint az elnöki ügyosztály teendőivel van megbízva, egyik igen szép munkája, — egész tónusán meleg szeretet a hazáért küzdő fiaink iránt és lelkes bátorítás és hit ömlik el a győzelem iránt s bizonyára lelkesítő visszhangot kelt a derék bihari fiúk lelkeiben.

A polgármester levele a következő:

Nagyságos szentkereszthegyi Kratochwil Károly alezredes urnak, a nagyváradi m. kir. 4-ik honvéd gyalogezred parancsnokának.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. 1915. évi május hó 14-ik napján tartott közgyűlésén közöltem nagyságos Alezredes Ur levelét, melyben értesített, hogy szívünkhöz nőtt háziezredünk méltóan vette ki részét azon küzdelmekből is, melyekkel ellenségünket hazánk szent határából kiverte.

A törvényhatóság csatolt határozatában ezt lelkesedéssel tudomásul véve engem bizott meg, hogy a polgárság érzelmeit megfelelő alakban Nagyságodnak és háziezredünknek tudomására adjam.

Kedves nekem ez a megbízás, mert megfelel úgy polgártársaim, mint a magam egyéni és magyar érzetének. De nehéz is, mert alig találok szavakat érzelmeim szívem szerinti tolmácsolására.

Meggyőződésem, hogy házi ezredünk az ország határain túl is épen oly rettenhetetlen vitézséget fog tanusítani ellenségeink legyűrésében, mint tanusított ősi ellenségünk kiverésében.

Ellenségeink szaporodása bizonyára csak fiaink harcikedvét gyarapíthatja. Egygyel több ellenség számunkra csak azt jelenti, hogy százszorosan nagyobb legyen elszántságunk és győzni akarásunk. Már pedig erős akarat a siker legfőbb záloga. Fiaink harcra győzni, vagy meghalni indultak. Nagyságos Alezredes ur vezetése alatt az eredményben nem kételkedhetünk.

Fiaink harci erényeit és annak böles vezetését a biztos győzelem zálogául tekintjük.

A midőn nagyságos Alezredes Urnak, az ezred tisztikarának és a legénység minden egyes tagjának hazafias üdvözlöttemet küldöm, egyuttal azon ünnepeles kijelentést teszem, hogy a harc mezéjén a Királyért és Hazáért vívott nagy küzdelmünkben oly hősiessen küzdő és helyet vitézül megálló honvéd katonáink itthon maradt családtagjaival szemben mi szebb és nemesebb fel-

adatot ma nem ismerünk, de egyenesen kötelességünknek csak azt tartjuk, ha bármily ügyben hozzánk forduló hős honvéd fiaink hozzátartozóját a legmesszebbmenő oltalmunkba, pártfogásunkba és támogatásunkba részesíthetjük.

Egyidejűleg legyen szabad az Alezredes Urnak legutóbb ért és jól megérdemelt legfelsőbb helyről jövő fényes kitüntetésé fölötti örömmel nyilvánítása mellett üdvözlőm.

Nagyvárad, 1915. évi május hó 28 ik napján.

Kiváló tisztelettel
Rimler Károly,
polgármester.

„Sursum corda“. Népünnepély tombolával. Művészi emléklapok.

Nagyszabásu akcióra készül a Jobbkéz elnöknője: Pally Lajosné urnó és a Vörös-Kereszt vezetősége. Junius 20 án egy film-darabot mutat be a Vörös Kereszt a Katolikus Kör Szent László-termében.

A Vörös-Kereszt Egylet humánus működését mutatja be, melyet „Sursum corda“ címen gróf Teleki Sándorné és dr Dános Árpád irtak és amely darab április hó 10—11 és 12-ikén került bemutatásra Budapesten az Uránia színházban. A darab egy hadvonalú munkás és felesége élettörténetén át mutatja be mindazt, a mit a Vörös-Kereszt a harcúterén és itthon végez. Látunk különböző vörös keresztű intézményeket, továbbá a filmen szerepel igen sok más társadalmi jótékony intézmény is.

Az előadás jövedelméből 30 százalék az itteni köröskereszt egyleti fiókot, 30 százalék a Vörös Kereszt lábadozó otthonokat, 40 százalék pedig a budapesti központi rokkant hivatalt illeti meg.

A darab első részét egy prolóógus képezi (mi akik itthon maradtunk) ennek felolvasására egyik vezetőjét kéri fel. A két felvonásból álló film-darab végén egy kis vers szerepel (Szeretet és hála), melynek elmondására egy fiatal leánykát kérnek fel. A prolóógus után egy kis színpadi jelenet következik, mely mintegy 15 pernyi tárgyalásból és énekből áll és annak utolsó képéből kezdődik maga a film-darab a vásznon.

Ezen előadáskor kis emléklapokat fognak hölgyeink árulni. Rajz papírból kivágott levelező lap nagyság, melynek egyik oldalán művészi kép lesz festve és feltűnő írással „Sursum corda“ reá írva. A hátlapon a Vörös-Kereszt pecsétje lesz. Már többen megígérték ily Emléklapok készítését, sőt egy pár igazán művészi kép készen is van melyeket Kőszeghy Andy készített és Sonnenfeld papirkereskedésében látható is. Tanárjaink, festőnőink, festőink több iskolában, képezdében, zárdában festenek Emléklapokat. Reményünk van, hogy városunk igazi festői, rajzoló is készítenek pár lapot. A vezetőség kér mindenkit, aki csak valamennyire ügyes a rajzban, festészetben, hogy egy két lapot készítsen. Üres lapok kaphatók a Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályában (Törvényszék 25. ajtó) hova a kész lapokat is kéri.

E lapok azután művészi minőségű szerint lesznek sortírozva és 20 fillértől felfelé lesznek árusítva.

A Vörös-Kereszt egy másik nagyszabásu akciója lesz a népünnepély a Bémer-téren junius 27-én. A népünnepély alatt tombola nyeresemény sorsolás lesz, melynek rendezésében közre fog működni a város társadalmának minden számottevő tagja.

Uj miniszter. A bécsi Zeitz szerint a király személye körüli miniszterré báró Rosner Ervin volt fiúmei kormányzót fogják kinevezni.

HIREK

*** Szent-Háromság vasárnapja.** Ma, pünkösd utáni első vasárnap, Szent-Háromság vasárnapja van. Ezen a napon kezdődik az egyházi év nyári része. Mai nappal végződik a husvétü idő, amely alatt a husvétü gyónást és áldozást el lehet végezni.

Váradszöllösön buesu van ma, melyre sokan mennek ki Váradról is.

*** Májusi ájtatosság.** A váradolaszi plebánia templomban a ma délután fél 7 kor kezdődő ájtatosságon a szentbeszédet dr Mazurek Gyula tb. pápai kamarás, püspöki titkár tartja. Hétfőn este fél 7-kor befejező ájtatosságon Imrik S. Zoltán tb. kanonok, plebános predikál.

Az ujjvárosi Szent László plebánián ma este 7-kor Mellau István, holnap este a befejező ájtatosság alatt dr Lestyán Endre szentszéki ülnök, plebános tartja a szentbeszédet.

A váradvelencei plebánián ma délután Fejér Imre káplán, a hétfői befejező ájtatosságon Halász Gyula plebános mondja a szentbeszédet.

*** Katonai kitüntetések.** A király megparancsolta, hogy Laczhegyi Zoltán 101. gy. e. hez beosztott, Prottmann Artur 101. gy. e. belü számtiszt a 19. tábori tüzér ezredben, azonkívül Detrich Gyula 7. huszár ezredben számfőltti, a 7. hadtest parancsnok személyi segédtszjtje, főhadnagyoknak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék. — Milacs Ignác 70. gy. e. belü százados számvivőnek az ellenséggel szemben tanusított kítűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta a király.

*** A spanyol király meghívta a pápát.** Madridból jelentik: Spanyolország a háboru tartamára felajánlotta vendégszeretetét a pápának. A király a pápa lakásául a Escorialt jelölte ki.

*** A mai budapesti könyörgő körmenet.** A Szent Jobb körmenet körvonalai mind impozánsabban alakulnak ki. A király Ófelsége, aki személyesen állandóan érdeklődik az előkészületek iránt, elrendelte, hogy három udvari diszkocsi küldessék különvonattal Budapestre, azon célból, hogy a Szent Jobbot és diszkiszeretét a várból, a belvárosi plebánia templomba és a körmenet után a várba visszavigye. A király elrendelte, hogy az összes főméltóságok (valóságos belső titkos tanácsosok, kamarások) teljes díszben jelenjenek meg. Helyben hagyta a katonai parancsnokságnak azon rendelkezéseit, amelyek a generálisok, a tisztikar és a katonaság megjelenésének formáját írja elő. A körmenet a belvárosi templomból fog kiindulni, ahova a notabilitások (csak férfiak) csakis személyre szóló meghívóval léphetnek be. Hölgyek csakis a bazilikai szentmisén vehetnek részt és pedig szintén külön meghívóval. A körmenet többi tagjai megszabott rendben gyülekeznek. A körmenet utvonala a belvárosi templomból kiindulva a Kossuth Lajos-utca, Károly körut, Vilmos császár-ut, Bazilika, Nagykorona-utca, Szabadság-tér, Országház-tér, Akadémia-utca, József-tér, Dorottya utca, Gizella-tér, Deák Ferenc-utca, József rakpart, belvárosi templom. A ren-

dezőség a Katolikus Népszövetség helyiségében permanenciában van. (Ferenciek-tere 7. III. lépcső II. emelet. Telefon 118—96.) A felvonuló csoportoknak nyolc órakor zárt sorokban helyükön kell lenniök. A plébániák és egyesületek zászlóikkal és jelvényeikkel jelenjenek meg. A személyesen meghívottak diszmagyarban, katonai egyenruhában, vagy fekete szalonruhában jelenjenek meg. A menet magával viszi Szent István Jobbján kívül a máriaremeteü bucsu-hely, az Angol kisasszonyok, a Szent Ferenc-rendiek és a szerviták templomának kegyképeit.

*** A 18 évesek bemutató szemléje.** Budapest tanácsa falragaszokon felhívja a tizennyolc éveseket junius elsejére összejárasra. A szemle junius tizennyolctól julius elsejéig tart.

*** A népfelkelői szemlék költségei.** A belügyminisztertől tegnap rendelet érkezett Fráter Barnabás alispánhoz a népfelkelői szemlék költségeinek fedezése tárgyában. A rendelet értelmében a népfelkelői szemléknél a közreműködő polgári orvosok csak az esetben tarthatnak igényt napidijra, ha lakhelyükön kívül teljesítenek szolgálatot. A népfelkelői szemléknél közreműködő irnokok, elsősorban a közigazgatástól rendelendők ki. Ha ez nem volna lehetséges, akkor a vidékről a járási tisztikarból kell berendelni tisztviselőt, akik természetesen napidiját kapnak. Az esetben, ha nem lehetne így sem megoldani a kérdést, akkor kell csak idegen, ahöz értő — polgári egyéneket felfogadni napidij mellett. A szükséges munkaerők kirendelésének akadályát azonban föltétlenül igazolni kell. Vítás volt eddig, hogy Nagyváradon a népfelkelői szemle helyiségének takarítását ki fizesse a szemle alatt. Most a miniszter ezt a kérdést is rendezte. Tekintve, hogy a helyiség Nagyvárad város tulajdona tehát középület, azért a vármegye bért nem tartozik fizetni, ellenben a szemle alkalmával felmerült kiadásokat a vármegye viseli, amit a honvédelmi miniszter megtérít a vármegyének.

*** Tilos a vizpazarlás.** A vízszolgáltatás roppant fontosságára tekintettel a polgármester az alábbi felhívást intézi a közönséghez:

Felhívás Nagyvárad város vízfogyasztó közönségéhez. Minthogy a kolozsvári-utcai vízműtelepen egyik gépnek tengelye eltört s így a vízszolgáltatás üzeme korlátozva van, tekintettel arra, hogy a melegebb idők beálltával a vízfogyasztás mértéke is tul terjed a rendes szükségleten és a víz-pazarlás megállapítható, a fontos közegészségügyi érdekekre tekintettel a város tanácsa az udvaroknak és kerteknek tömlőkből való locsolását ezennel eltiltja s felhívja a város közönségét, hogy a locsolást csak öntöző rózsákkal ellátott kézi kanákkal eszközölje. Egyéb tekintetekben is felhívja a városi tanács a város közönségét, hogy a vizet csak föltétlenül szükséges mértékben használja s mindenféle vízpazarlástól tartózkodjék. A városi mérnöki hivatal a fenti rendelkezés szigorú betartásának ellenőrzésére utasítást nyert és a vízpazarlókat a rendőrhatalóság vízvezetékü kihágásért szigorúan büntetni fogja. Nagyvárad, 1915 május 29. Rimler Károly s. k., polgármester.

*** Téves halál hír.** Tudósítónk a fővárosból jelenti, hogy Wieland szepesi főispán halál híre téves.

* **Kitünő sikerű vizsga a Zeneakadémián.** Belezna Boróka, Belezna Antal székesegyházi karnagy tehetséges művész leánya, az Orsz. Zeneakadémián a hegedű tanszakkól kitünő eredménnyel tette a vizsgát.

* **A napidijasok fizetése és a háboru.** Egy korábban kelt belügyminiszeri rendelet értelmében, ha a napidijas irnok a háboru tartama alatt katonának ment, a belépés napjain azonnal beszüntették az összes illetményét. Ez a rendelet az összes háborus rendeletek között a legméltánytalanabb. Mert míg egyfelől maga a miniszter serkentette a polgárságot arra, hogy ne szüntesse be a katonai szolgálatot teljesítő alkalmazottak fizetését, addig más felől egyenesen az állam vonta meg a legnyomorúságosabb módon javadalmazott alkalmazottaitól a kenyeret. Biharvármegye törvényhatósága egy adott esetből kifolyólag a márciusi közgyűlésen foglalkozott is ezzel a kérdéssel. Akkor Beöthy László kifogásolta is a miniszter rendeletét és azt javasolta, hogy a hadbavonult napidijasnak adják meg az államségély és a fizetési különbözetet. A vármegye törvényhatósága méltányosnak is találta a javaslatot és a kérelmező Bellavics Sándor napidijasnak a közszükségleti alapból megszavazta a különbözetet. A miniszteriumban ugylátszik szintén helytelennek találták most már a korábbi rendeletet, mert a vármegye határozatát minden kifogás nélkül jóváhagyta a miniszter. A jóváhagyott határozat tegnap érkezett le az alispánhoz.

* **Virágot a katonáknak.** A hősi küzdelemben megsebesült katonáink kórtermeik földszítésére pénzen vásárolják a virágokat, mivel eddig még nem akadt senki, aki sebesülten fekvő katonáinknak virágokat küldött volna. A sebesült katonák nevében kérjük a közönséget, hogy a most nyíló virágokból nekik is juttasson a kórházba. Ezzel örömet fog szerezni a sebesülteknek szenvedéseikben minden anyagi áldozat nélkül.

* **A régészeti egyesület közgyűlése.** A Biharvármegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Egyesület június 6-án délután 5 órakor a muzeum épületében tartja rendes évi közgyűlését. Ezen a közgyűlésen dr. Karácsonyi János nagyértékű felolvasást tart „Török dsámi és szegényház Nagyváradon” címmel. A közgyűlésre minden érdeklődőt szívesen látnak. A közgyűlés tárgyszorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. 2. „Török dsámi és szegényház Nagyváradon.” Előadás dr. Karácsonyi János alelnöktől. 3. Titkári jelentés. 4. Muzeumi jelentés. 5. A számvizsgáló jelentése. 6. Három választmányi tag választása. 7. Indítványok.

* **Katonatemetés.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Csiszár Gyula 5. szekerész ezredbeli köztitűz temetése ma délután 3 órakor, Pinkász Nikita 58. ayalogezerredbeli tüzér temetése pedig délelőtt 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-temetőbe fogják kisérni és ott örök nyugalomra helyezei.

* **Adomány a reáliskolai kórháznak.** A reáliskolai kórházba Stepper Ottó cukrászata 50 liter kávét és 150 darab kalácsot küldött kiosztás végett. A betegkatonák nevében ez uton mondunk köszönetet. Reál kórház.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös-Kereszt Egyesület nagyváradi fiókjánál 1915 május 25 től 29-ig a következő adományok folytak be: Fibik István, Hajdubagos virágok eladásából 40, Gabrielly Lajos 20, Pallay Lajosné 125, Középegy Kálmán 5, Bojt község virágok eladásából 20, Baranyi Gábor, Vedresábrány adománya 20 korona.

* **Nagyváradi és vidéki gyengédkedő katonasághoz küldők figyelmében,** óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likórt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harctérre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. Ostse, fillé, ruszlik és sós hering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat! Aszódí 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódí Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **A Nagyváradi takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolesőbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szaecsvay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutáayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Deutsche Stunden** gibt an Schülerrimen Elise Sprung Uri utca 17.

* **Butorozott szobák** modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

* **A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezton kéri fel ugy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Közönségét, hogy az új kibocsátású 5 1/2 és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni sziveskedjenek. A hazafias köteleesség érte indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takarékköteléket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetése céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

* **Kiadó a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében** (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharvármegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Legujabb táviratok.

Visszavert francia támadások.

Megsemmisült egy orosz gyalogezred.

Berlin, május 29. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A franciák tegnap Angresnél, miután visszaverték őket, és számos foglyot ejtettek, nagy tömegekkel ellentámadást intéztek a Bethune—Souchezi-ut mentén, de igen érzékeny veszteségeik mellett az egész arcvonalon visszaverték őket. Az éj folyamán Ablain keleti részének gyöngye helyőrségét anélkül, hogy az ellenség észrevette volna, közvetlenül a mögötte fekvő vonalra visszavontuk, minthogy az ottani előretolt állásban való maradás csak felesleges erőpazarlást jelentett volna, Soucheztől délre tegnap este egy francia támadást tüzelésünk csirájában elfojtott.

A Soucheztől délnyugatra fekvő Le Carieul kastély, amelyről a franciák azt állítják, hogy elfoglalták, tartósan birtokunkban van.

Neuville-től délkeletre aknákkal és kézi gránátokkal előkészített ellenséges előretöréseket könnyen visszavertük.

Ugy látszott, hogy a Bois de Pretrében, Pont a Moussontól északnyugatra a franciák éppugy mint május 27 én este újabb nagyobb támadásra készültek. Tüzelésünk az ellenséget lekötve tartotta. Egyes éjjeli részleges ellenséges előretöréseket véresen visszautasítottunk.

Repülőink Grivilines és Dünkirchen megerősített helyiségeket, valamint a s omeri hadtáphelyiséget bombázták és a F smestől északkeletre fekvő ellenséges repülőtéren több találatot értek el.

Keleti hadszíntér.

A felső Dubissa mentén az oroszok Kurtowianytól és Kielmytól délkeletre sikertelenül támadtak.

Az Alsó-Dubissa mentén a harcok tovább folynak. Az ellenséget több helyen a folyó tulsó partjára vetettük.

Az üldözés alkalmával még 380 foglyot ejtettünk.

Délkeleti hadszíntér.

Csapatunk Przemysl északi arcvonala felé közelebb nyomultak.

A Wyszome és a Lubocowke szakasz közötti arcvonalon (Radomától és Jaroslautól keletre) az oroszok ismételt elszigetelt részlet támadásokat intéztek.

Mindenütt súlyos veszteségeik mellett visszavetettük. A 179-es orosz gyalogezred megsemmisült.

Sieniewától nyugatra és délre az ellenség nem újította meg támadásait.

Elsülyedt egy idegen hajó a trieszti öbölben.

Budapest, május 29. (Saját tud.) Höfer jelentéséhez pótlólag közölni. Ma éjjel egy nagy idegen gőzös a trieszti öböl bejáratánál aknára futott és elsülyedt.

Királyi kitüntetések.

Budapest, május 29. (Saját tud.) A király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül gróf Tisza Kálmán 1. népfelkelő huszárezredhez beosztott szolgálaton kívüli viszonybeli honvédszázadosnak, gróf Tisza Lajos népfelkelő főhadnagynak, Falk Ferenc 4. honvédgyalogezredbeli századosnak, Bánfy Lajos, Szmodis Jenő ugyanezen ezredbeli főhadnagynak a hadiékítményes III-ik osztályu katonai érdemkeresztet, érkeserűi Balogh Barna ugyanezen ezredbeli alvezredesnek és Merő Bernát tartalékos hadnagynak legfelsőbb dicséret elismerését adta.

Megtizedelt olasz tüzerüteg.

Genf, május 29. Római jelentés szerint Turinban egy teljes tüzerüteg vonakodott a haretérre elindulni. Elrettentő példaképpen egy üteget megtizedeltek.

A porta körirata bejelenti a Szezei csatorna elleni offenzívát.

Konstantinápoly, május 29. A porta a barátságos és a semleges hatalmakhoz köriratot küldött, mely azt mondja, tekintettel arra, hogy az angol kormány az 1888-ban kelt megegyezés ellenére, mely úgy szól, hogy a Szezei csatorna vizeiben hadihajót nem tart, a csatortát megerősítette, másrészt pedig a francia kormány, hogy a török birodalom iránt ellenséges érzületének kifejezést adjon, Egyiptomban csapatokat szállított partra, a török kormány kényszerítve látja magát arra, hogy a török birodalom védelmére katonai intézkedéseket tegyen és az ellenséges támadásokat a Szezei csatorna ellen irányítsa. A jegyzék még

megállapítja, hogy ha ebből semleges hajókra és semleges birtokokra kár háramolnék, úgy ezért a felelősség a francia és angol kormányt terheli.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászati tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1888. évi XIX. tc. 18-ik §-ában és a halászati társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászati tilalmi időszakot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az elemiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; azért figyelmeztetem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászati tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodjék, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től június 15-ig: fajtók (tok) fogás-süllő, kecsge, kősüllő, (tót-süllő) márna, söreg, szintok, tetemestok, (szükhal) és viza.

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.
Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.
Figyelmeztetem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászati tilalmi időszakot pontosan tartsa be, mert a visszaéléseket a köztenyészítés érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rendőrfőkapitány.

9167—915.

Hirdetmény.

Az esküdtbírósról szóló 1897. évi XXXIII tc. végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300/1898 sz. bel- és igazságügyi rendelet 4-ik §-a értelmében ezennel közlöm, hogy mindazok akik az alábbiak szerint esküdtképesseggel bírnak folyó évi június hó 1-től 3-ig a polgármesteri hivatalban az 1916. évről érvényes alaprajstromba leendő felvétel végett személyesen, vagy meghatalmazottjaik által jelentkezzenek.

Az 1897. évi XXXIII tc. 4-ik §-a értelmében esküdtképesseggel bíró a város területén lakó minden férfi, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább a 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud és évenként legalább 20 kor. egyenes ál-

lami adót fizet, amennyiben pedig ideiglenes adómentességet élvez 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, a m. kir. tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdasz, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, s végül aki a középiskolai záróvizsgálatot leletette.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rimler Károly

polgármester, mint az összeíró bizottság elnöke.

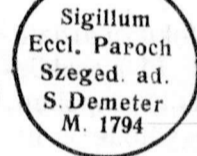
Számtalan egyházi, hatósági s magán bizonyítványok s hálairatok.

Bizonyítvány.

Alábbi napon hozzám jöven Palotás Anna, őszintén s az igazság érdekében tudatta s tanukkal bizonyította, hogy öt éven át, igen sűrűn, *Epilepsiában* szenvedett, de bajából végképpen kigyógyult, miután nyilvános, templomi hirdetésemre Szegeden lakó Dósayné urnőnek bemutatván, ennek gyógyszerét (mely teljesen mérregmentes) két ízben bevette. Ő tehát az adott gyógyszer által, az öt lépő nehéz kórból — köztudomás szerint — teljesen kiépült.

Szeged, 1878. december 2-án

Dr. Kreminger Antal,
cz. prépost, szegedi plébános.

Nyilvános köszönet.

Alólírott, egy tüzvész okozta nagy ijedelem folytán, naponta 10—15-ször nagyfokú epileptikus görcsöket kaptam, melyek ellen hiába kerestem különböző országokban gyógyulást.

Szegeden átutaztam, hol uton-utfélen földhöz vertek a rettenetes szenvedések, jutottam Dósayné urnő emberbarátságából gyógy-szeréhez, melynek néhányszori bevévése után teljesen kigyógyultam betegségeből. Eme nagy jótéteményeért elmulaszthatatlan kötelességemül tartom leghálásabb köszönetem nyilvánítását.

Szeged, 1876. aug. 6-án.

Goun József-

A fentebbiek igazságát miat szemtanuk bizonyítják:

Látta:
Báthy Imre,
alkapitány.

Petrovics M. Miklós-
Kugler Antal.
Reitter Lipót.
Weinberger Dávid.

Levélcim: Dósay G. urnő Somogyi-utca 19. sz. Szeged. Válaszbélyeg kéretik.

H i r d e t é s e k
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít **Darabont Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-utca 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

11592—915 rkp. sz.

Hirdetmény:

a maláta készletek bejelentése tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszteriumnak 1692/915 M. E. sz. rendelete értelmében a háboru esetére alkotott 1912 LXIII. t. c.-t és a hadiszolgáltatásról szóló 1912 évi LXVIII t. c.-t kiegészítő 1914 L. t. c. 2 §-a alapján felhívja mindazon malátagyárakat és sörgyárakat, melyek saját vagy idegen helyiségben malátát készlelben vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezeket a készleteket legkésőbb 1915. június 5-éig bezárólag a május 23-án volt állapot szerint a hatóságnak bejelenteni. Azokat a malátakészleteket, amelyek 1915. évi május hó 23. napján fuvarozás alatt állottak megérkezésük után a címzett köteles bejelenteni.

A bejelentést az I-ső foku iparhatóságnál (Rendőrség földszint 11) eszközözendő az itt kapható bejelentő lapokon.

A bejelentett készlet egyötöde a bejelentés napján igénybe vétetik, és a bejelentő ezt további intézkedésig megőrizni köteles.

Ha az igénybe vett készleteket 1915. augusztus 15-ig át nem veszik a készlettel a tulajdonos szabadon rendelkezik.

Aki a fent irt malátakészletet bejelenteni elmulasztja, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a hatóság előtt eltilkolja, vagy az ellenőrzést megghusítja, az 1914. L. t. c. 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915 május 25.

Rendőrfőkapitányság.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 61748—11—1915 számú körrendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy a hadbavonult és a harcúterén eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozódások érkeznek a wieni cs. és kir. hadilevéltár hadistatisztikai irodájához, amely hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása.

Az eltűnt katonai (népfölkelő stb.) egyének nevei — az összes meglevő adatok feltüntetése mellett — a kiegészítő (népfölkelői parancsnokságok által az illetékes község) előljáróságokkal (polgármesterekkel, Budapestben a kerületi előljárókkal) közöltetnek. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapestben és Wienben alakult tudakozó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát céltalan. Nagyvárad, 1915. május hó 25. **Eleméry Ferenc,** katonaiügyi tanácsnok.

Ö csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jótekonny célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jótekonnycélu sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, pósta-, távirad-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jótekonnycélu sorsjátékok osztálya).

8512—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. honvédelmi miniszter ur 5620/20-b 1915 eln. sz. körrendeletét ez uton hozom az érdekeltek tudomására:

A hivatalos lap május 15-iki számában a következő körrendeletet teszem közzé.

A folyó évi március hó 2-án 2509/eln. 20 b. 1915 szám alatt kelt rendelettemmel hadicélokra igénybe vettnek kijelentett egyes nitrogén tartalmu anyagokból meglevő készleteket, a kénsavas ammóniakot és méshidrogént (calciumcyanamid) megfelelően csomagolva és a feladandó csomagok számának és súlyának a felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után, kötelesek a birtokosok, vagy azok, akik készleteket más részére őrizetben tartanak, a katonai igazgatás kivánságára, az általa megjelölendő helyre, teherárúként elszállitanni.

A csomagolást és szállitási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megteríti.

2. §. A birtokosok, vagy azok, akik beküldendő készleteket más részére őrizetben tartanak az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállitásra kerülő anyagokról egy jegyzéket kötelesek az átvevőnek megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyag megőrzését, a közigazgatási járást és helyet, a hol az anyagot eddig tartották, a feladás helyé kénsavas ammóniaknál és méshidrogénnel ezenkívül a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát, azok nyers (bruttó) súlyát, valamint tiszta (netto) súlyát.

A jegyzéket a feladónak alá kell írni.

3. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Nagyvárad, 1915. május 18.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálát.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.